

POSTANOWIENIE

Dnia 8 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie ze skargi S. G.
na przewlekłość postępowania Sądu Apelacyjnego w [...]
w sprawie III AUa [...],
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 8 czerwca 2017 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Ubezpieczona S. G. wniosła osobiście o stwierdzenie, że postępowanie w sprawie III AUa [...] zawisłej przed Sądem Apelacyjnym w [...] dotknięte jest przewlekłością, nakazanie Sądowi rozpoznania sprawy, „zobowiązanie ZUS do ustalenia dochodu zgodnie z pkt 2 wniosku i przeliczenia emerytury uwzględniając art. 33² ustawy z dnia 17.10.1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent oraz zmianie niektórych ustaw”, a także o zasądzenie rekompensaty w kwocie 10.000 zł za nierozpoznanie sprawy w rozsądnym terminie.

Skarb Państwa – Prezes Sądu Apelacyjnego w [...] wniósł o oddalenie skargi, a w przypadku jej uwzględnienia – „o przyjęcie zdecydowanie mniejszej kwoty odszkodowania”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W postępowaniu cywilnym obowiązuje przed Sądem Najwyższym

obowiązkowe zastępstwo strony przez adwokata lub radcę prawnego (art. 87¹ § 1 k.p.c.), co dotyczy też postępowania ze skargi na przewlekłość postępowania sądowego (art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki; jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1259 ze zm.; dalej jako „ustawa z dnia 17 czerwca 2004 r.”). Zasada ta, zgodnie z art. 87¹ § 2 k.p.c., nie ma zastosowania w postępowaniu o zwolnienie od kosztów sądowych oraz o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego, oraz gdy stroną, jej organem, jej przedstawicielem ustawowym lub pełnomocnikiem jest sędzia, prokurator, notariusz albo profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych, a także gdy stroną, jej organem lub jej przedstawicielem ustawowym jest adwokat, radca prawny lub radca Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej. Przymusowe zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych w postępowaniu przed Sądem Najwyższym ma charakter bezwzględny. Oznacza to, że w postępowaniu przed Sądem Najwyższym zdolność strony do podejmowania przez nią osobiście czynności procesowych jest wyłączona. W konsekwencji czynności podejmowane przez stronę osobiście w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, z zastrzeżeniem przypadków wymienionych w art. 87¹ § 2 k.p.c., są bezskuteczne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 marca 2006 r., III CZ 5/06, LEX nr 584755 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 6 lutego 2013 r., V CZ 88/12, LEX nr 1294195 oraz powołane tam orzeczenia).

Uwzględniając powyższe regulacje, skarga wniesiona przez ubezpieczoną osobiście, ze względu na art. 87¹ § 1 k.p.c. oraz brak okoliczności uzasadniających zastosowanie art. 87¹ § 2 k.p.c., dotknięta jest brakiem nieusuwalnym, co powodowało konieczność jej odrzucenia bez wzywania do uzupełnienia tego braku przez Sąd Apelacyjny na podstawie stosowanych odpowiednio przepisów o postępowaniu zażaleniowym przed Sądem Najwyższym (art. 370 w związku z art. 394¹ § 3 i art. 398²¹ k.p.c. oraz w związku z art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r.). Środki odwoławcze (zażalenie) podlegają bowiem wstępnej kontroli, mającej na celu powstrzymanie dalszego toku postępowania, gdy środek ten jest niedopuszczalny, ponieważ nadawanie biegu takiemu nieskutecznemu

środkowi odwoławczemu jest niecelowe i pozbawione racjonalności, skoro i tak nie zostanie merytorycznie rozpoznany. Jedynie spełnienie tak zwanych wymagań konstrukcyjnych skargi na przewlekłość postępowania, o których mowa w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r., podlega ocenie wyłącznie przez sąd właściwy do jej rozpoznania (art. 9 ust. 1 tej ustawy). Nie dotyczy to już jednak innych przypadków niedopuszczalności tej skargi, w tym skargi wniesionej przez nieuprawnionego albo niedopuszczalnej jako wniesionej przed upływem terminu, o którym mowa w art. 14 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. (art. 9 ust. 2 tej ustawy) lub skargi niedopuszczalnej z innych przyczyn wynikających ze stosowania przepisów postępowania cywilnego o zażaleniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 sierpnia 2014 r., III SPP 204/14, OSNP 2016 nr 7, poz. 95).

Niewydanie przez Sąd Apelacyjny postanowienia odrzucającego rozpoznawaną skargę i jej przekazanie wraz z aktami sprawy do Sądu Najwyższego było więc nieprawidłowe, gdyż Sąd drugiej instancji był właściwy do orzeczenia o niedopuszczalności skargi wniesionej z naruszeniem art. 87¹ § 1 k.p.c. w związku z art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. Ponieważ Sąd Apelacyjny nie odrzucił niedopuszczalnej skargi, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398⁶ § 3 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oraz w związku z art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r.